

Sökskola

Introducera eleverna till databaser, sökmotorer och knepen i Sök smart-rutorna. Låt dem sedan göra uppdragen, ca 2-5min beroende på uppdrag. Stanna upp efter varje uppdrag och diskutera vad de hittat. Uppdragen ska vara korta och snabba.

Sida 1

Sökskola

Sida 2

Var kan jag söka? Databaser och uppslagsverk

En databas eller uppslagsverk är en webbsida som samlar stora mängder information. När du söker i en databas eller ett uppslagsverk så söker du enbart inom just den webbsidan. I Stockholm stad har vi tillgång till en rad uppslagsverk, databaser och användbara webbsidor som annars är bakom betalvägg. Så länge du använder en skoldator kommer du åt sidorna automatiskt.

Uppslagsverk - NE och Wikipedia. Båda täcker en stor bredd av ämnen. Skillnaden är att på NE är det experter som skriver artiklarna och allt är ordentligt faktakollat innan det publiceras. På Wikipedia kan vem som helst skriva, faktakoll görs i efterhand. Wikipedia kan därför vara snabbare på att uppdatera men det är också större risk att få felaktig information. Wikipedia kan också täcka fler "små" ämnen som NE inte tar upp.

Retriever är en databas där du kan söka reda på artiklar ur en stor mängd tidningar. Retriever ger tillgång till artiklar som annars kan vara bakom betalvägg, så länge du använder en skoldator.

Landguiden är en webbsida inom SO-ämnet. Där kan du hitta mängder med information om länder, konflikter och internationella organisationer. Du är automatiskt inloggad om du använder en skoldator.

SO-rummet är en gratis resurs – ett länkbibliotek till sidor inom SO-ämnet.

Sida 3

Var kan jag söka – Sökmotorer

Den vanligaste sökmotorn är Google, men det är inte den enda. Även om alla sökmotorer söker av "samma" internet betyder det inte att de kommer plocka upp samma sidor eller sortera den på samma sätt i träfflistan. Det kan därför vara givande att testa olika sökmotorer.

Yandex – en rysk sökmotor. Den femte mest använda sökmotorn i världen.

Baidu – en kinesisk sökmotor. Den fjärde mest använda sökmotorn i världen.

DuckDuckGo – alla sökmotorer sparar information om dig som söker, vad du sökt på förr, var du söker ifrån, vad dina vänner sökt på osv och använder det för att filtrera och presentera sökträffarna på ett sätt de tror passar just dig. DuckDuckgo sparar ingen sån här information. DuckDuckGo har även en funktion som kallas instant answer – att sökmotorn ger dig ett direkt svar på din fråga (om det går) längst upp på sidan istället för att bara visa webbsidorna den hittar.

Sida 4

Vilken källa är bäst?

Ofta sägs det att wikipedia är dåligt eftersom vem som helst kan skriva där och att NE är en perfekt källa. Men det stämmer inte riktigt. Vilken källa som är bäst beror på vilken information du är ute efter. NE är tex väldigt bra på sakfrågor – hur många som bor i ett visst land, hur en konflikt kom till och liknande. Men NE kan omöjligt svara på hur många kanelbullar som åts under 2018 i Årsta.

Vilken källa som är bäst beror på vilken fråga du ställer – fundera på vilken sorts källa just din fråga kan tänkas finna sitt svar.

EN sak är dock alltid säkert – Google är inte en källa. Du kan hitta mängder med bra källor med hjälp av en sökmotor som Google men Google i sig är inte källa till informationen, det är webbsidorna du hittar som är det.

Sida 5

När man använder flera sökord i följd kommer sökmotorn söka på alla de orden, även oberoende av varandra. Sökmotorn kan även plocka upp träffar som bara innehåller enstaka av de ord du använt. Din träfflista kan bli väldigt lång och svår att sälla ut bra träffar.

Om du vill söka på en exakt mening kan du använda citationstecken.

OBS viktigt att vara noga med stavningen när du söker såhär, sökmotorn rättstavar inte inom citationstecken.

Sida 6

Använd googles bildsök för att ta reda på mer om en bild. Tex ta reda på vem som är upphovsperson, vem som är motivet, vad det föreställer, i vilka sammanhang bilden använts.

Klicka på kamerasymbolen och ladda upp bilden eller URLen till bilden.

Sida 7

Det finns en rad kommandon med kolon som gör att du kan begränsa eller rikta din sökning på olika sätt.

Info: följt av en webbplats tar dig direkt till infosidan på webbplatsen. Ett enkelt sätt att snabbt få veta mer om en webbsidas avsändare.

Related: följt av en webbplats ger dig en träfflista med liknande webbplatser. Till exempel att man vill få fram fler tidningar liknande DN eller fler databaser liknande wikipedia.

Site: följt av en webbplats och ett sökord gör att du söker på sökordet inom webbplatsen. Många webbplatser har en egen sökfunktion men de är inte alltid bra, då kan google hjälpa.

Sida 8

Med OR söker sökmotorn på det ena eller det andra ordet.

Tex om du söker på katt hund kommer sökmotorn främst ta fram sidor med båda sökorden. Med OR tar sökmotorn fram även sidor som innehåller bara katt eller bara hund.

Sida 9

Många sidor har stora mängder text och inte alltid bra rubriker eller innehållsförteckningar. Istället för att läsa allt på sidan kan det vara smidigt att använda kommandot ctrl+F för att snabbt komma fram till just det stycke du är intresserad av.

Sida 10

Första uppdraget är att öppna ne.se och svenska wikipedia. Sök på Årstaskolan på båda sidorna. Vad händer? Är det någon skillnad?

Svar: Det finns ingen artikel om Årstaskolan på ne. Vilken källa som är bäst beror som jag sa tidigare på vad det är som ska undersökas, i detta fall är ne en dålig källa medan wikipedia är en betydligt bättre.

Sida 11

Öppna ne.se och sök på andra världskriget. Klicka in på artikeln och välj lång artikel.

Kolla hur lång artikeln är. Använd ctrl + F för att ta reda på hur många amerikaner som dog i kriget.

Svar: eleverna behöver söka med rätt sökord, döda eller antal döda, för att hitta fram till en tabell med antal döda. De kan behöva klicka framåt och bakåt mellan de olika ställena där orden förekommer på sidan. Om de inte kommer vidare kan du ge dem rätt sökord: döda (medelsvårt att hitta) eller antal döda (lätt att hitta).

Sida 12

Gå till google och sök på

Livet efter döden
Livet OR döden
"Livet efter döden"

Kolla på antalet träffar. Varför är det så olika?

Svar: "Livet efter döden" får minst träffar eftersom det söker på den exakta meningen. Livet efter döden kommer närmast eftersom det plockar upp alla sidor som innehåller alla orden, men inte nödvändigtvis i rätt ordning. Livet OR döden får mest träffar eftersom det plockar upp träffar med båda orden men även sidor med bara livet eller bara döden.

Sida 13

Gå till google och sök efter

Illuminati
Site:frimurarorden.se illuminati

Kolla antalet träffar. Blir det någon skillnad? Varför?

Svar: site:frimurarorden.se illuminati ger bara träffar på just den webbplatsen. Ordet illuminati dyker bara upp på två sidor, därför blir det bara två träffar.

Sida 14

Öppna google.se och yandex.com och sök på Årstaskolan. Blir det någon skillnad i träfflistan?

Svar: Inte jättestora skillnader. Sidorna söker på samma internet och sorterar kanske lite olika men de plockar upp ganska snarlika träffar. Att yandex är ryskt spelar liten roll eftersom båda sökmotorerna vet om att vi är i Sverige och anpassar träffarna efter det. Hade vi gjort samma sökning från Ryssland hade träfflistorna säkert sett annorlunda ut.

Sida 15

Lägg en bild i presentationen på en person som eleverna garanterat inte känner igen. Lägg upp den på internet så de lätt kan ladda ner den (obs se till så personens namn inte finns med i länkadress!) eller maila den till dem. De kan även fotografera av bilden på tavlan.

Eleverna ska använda Google bildsök för att ta reda på vem det är på bilden.

Övningen kan göras med prylar också, så länge det finns bilder på prylen på nätet som Google kan jämföra med.

OBS att denna övning inte fungerar på telefoner eller plattor utan kräver en dator.